

ARVO-info 2/2025:

Yhteiskunnalliset yritykset Suomessa – hyvinvointia, työtä ja kestävää kasvua

Suomen yhteiskunnallisten yritysten kenttä on monipuolinen ja jatkuvasti kehittyvä. Yhteiskunnalliset yritykset tuottavat työtä, vauhdittavat kestävää kasvua ja luovat monia myönteisiä vaikutuksia koko yhteiskuntaan.

Yhteiskunnallisia yrityksiä kuvaa vahva arvolähtöisyys ja monimuotoisuus. Suomessa toimii arviolta noin 5 000 yhteiskunnallista yritystä, jotka edustavat useita eri toimialoja. Mukana on sekä suuria yrityksiä että pieniä mikroyrityksiä – ja kaikkea tältä väliltä.

Yhteiskunnallisia yrityksiä löytyy eri puolilta maata: osa toimii valtakunnallisesti, kun taas toiset vahvistavat erityisesti oman alueensa palveluita ja elinvoimaa.

Yhteiskunnallinen ja arvolähtöinen yrittäjyys on myös kansainvälinen ilmiö. Euroopan unioni korostaa sen potentiaalia ekologisesti ja sosiaalisesti kestäväen yhteiskunnan rakentamisessa.

Tämä ARVO-info tarjoaa tiiviin katsauksen Suomen yhteiskunnalliseen yritystoimintaan – tervetuloa tutustumaan!

Yhteiskunnallinen yritys pähkinäkuoressa

Yhteiskunnallisen yrityksen tärkein tavoite on tuottaa positiivinen vaikutus yhteiskuntaan. Liiketoiminnan ydin on ratkaista yhteiskunnallisia, sosiaalisia tai ekologisia ongelmia.

Yhteiskunnallinen yritys on yritys, jonka liiketoiminnan ensisijainen päämäärä on tehdä yhteiskunnallista hyvää tai ratkaista jotain yhteiskuntamme haastetta.

Yhteiskunnallinen yritys toimii markkinoilla ja myy tuotteitaan tai palvelujaan joko julkiselle sektorille, toisille yrityksille tai yksityishenkilöille.

Kuten kaiken liiketoiminnan, myös yhteiskunnallisen yritystoiminnan täytyy olla taloudellisesti kannattavaa. Tuloja pitää olla vähintään yhtä paljon kuin menoja. Voiton maksimoinnin sijaan toimintaa ohjaa kuitenkin vaikuttavuuden maksimointi. Yhteiskunnallinen yritys käyttää valtaosan liikevoitostaan tavoitteensa edistämiseen.

Yhteiskunnallinen yritys ei ole rajattu mihinkään yhtiömuotoon. Yritys voi olla osakeyhtiön lisäksi esimerkiksi osuuskunta tai liiketoimintaa harjoittava säätiö tai yhdistys.

Yhteiskunnallisen yrityksen tunnuspiirteet:

Yhteiskunnallisia yrityksiä ei tunnisteta Suomen lainsäädännössä eikä niillä ole lakiin perustuvaa määritelmää. Yhteiskunnallisen yrityksen tunnuspiirteinä pidetään Suomessa ja EU:ssa seuraavia

- Liiketoiminnan **ensisijainen päämäärä on tehdä yhteiskunnallista hyvää**. Yrityksen yhteiskunnallinen tarkoitus ja vaikuttavuustavoite näkyvät yrityksen kaikessa toiminnassa ja se kerrotaan avoimesti. Usein yhteiskunnallinen päämäärä on myös kirjattu yhtiöjärjestykseen tai sääntöihin.
- Yritys käyttää **suurimman osan voitostaan** yhteiskunnallisen päämääränsä edistämiseen.
- Yrityksen toiminta on läpinäkyvää ja hyvän hallintotavan mukaista. Yritys pyrkii hallintomallissaan **osallisuuteen** ja **demokratiaan**.

Ihmisten ja ympäristön hyvinvointi yhteiskunnallisten yritysten päämääränä

Suomessa on tunnistettu noin 5 000 yhteiskunnallista yritystä, joista suurin osa on sosiaali- ja terveyspalveluita tuottavia järjestöjä.

Lisäksi yhteiskunnallisia yrityksiä toimii esimerkiksi työllistämistoiminnassa, kiertotaloudessa sekä koulutuksen, kulttuurin ja liikunnan parissa.

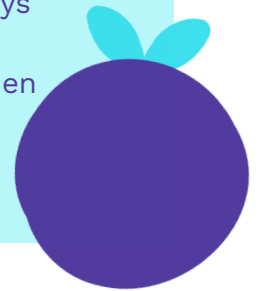
Yhteiskunnallisen yrityksen päämäärä voi liittyä laadukkaiden hyvinvointi- ja terveyspalveluiden tuottamiseen, työllisyyden edistämiseen, maaseudun elinvoiman parantamiseen, ympäristön tilan parantamiseen, uudelleenkäyttöön, kiertotalouteen tai eettiseen ja vastuulliseen tuotantoon.

5 000

yhteiskunnallista
yritystä

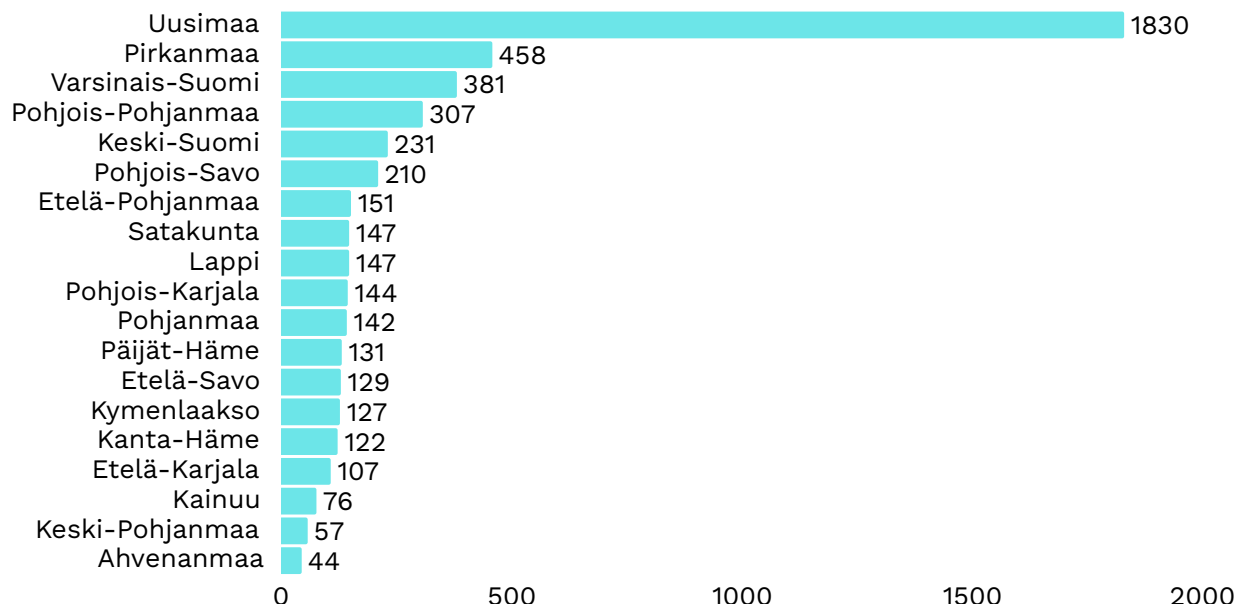
Yleisimpiä toimialoja

- Terveys- ja sosiaalipalvelut
- Taiteet, viihde ja virkistys
- Kiinteistöala, asuminen
- Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta
- Koulutus

Yhteiskunnallisia yrityksiä toimii kaikkialla Suomessa, suurin osa Uudellamaalla. Osa yhteiskunnallisista yrityksistä toimii valtakunnallisesti, osan toiminta keskittyy vahvasti omalle alueelleen.

Yhteiskunnallisten yritysten määrä maakunnittain

Yhteiskunnalliset yritykset merkittävä osa taloutta ja työllisyyttä

Yhteiskunnalliset yritykset ovat merkittävä työllistäjä. Suurin osa yhteiskunnallisista yrityksistä myös haluaa kasvaa.

Suomen yhteiskunnallisissa yrityksissä työskentelee 85 000 henkilöä. Moni yhteiskunnallinen yritys työllistää suoraan tai tarjoaa valmennus- ja ohjauspalveluita heikossa työmarkkina-asemassa oleville henkilöille.

85 000

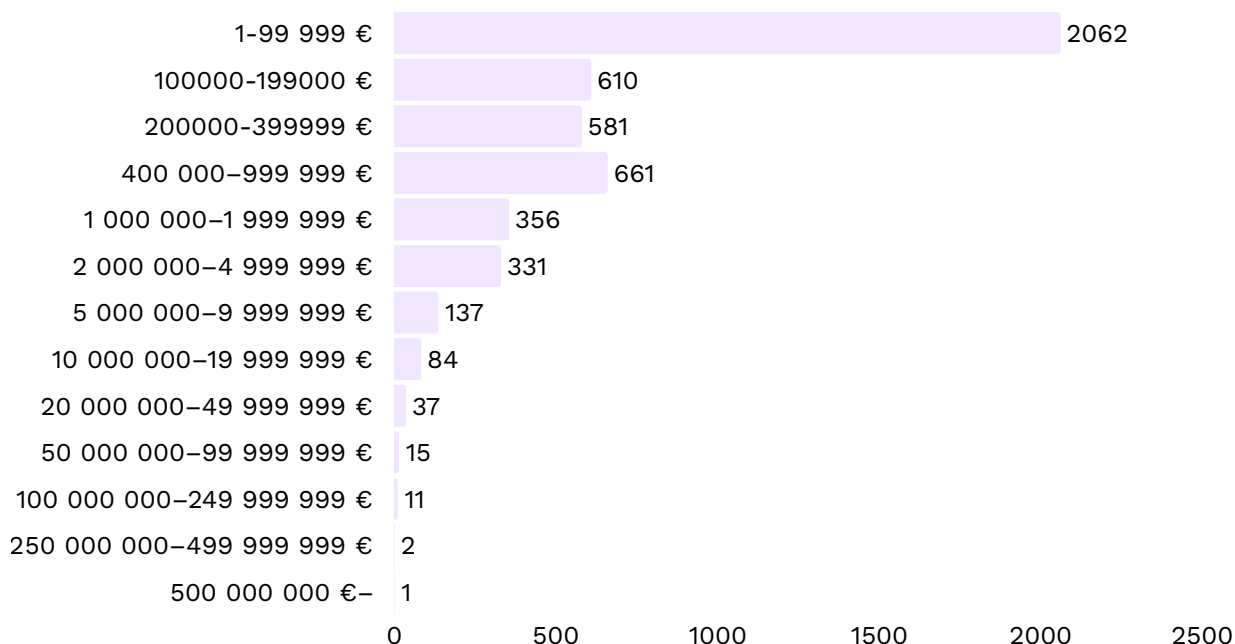
henkilöä työskentelee
yhteiskunnallisissa
yrityksissä

3,8 mrd. €

yhteiskunnallisten
yritysten palkkasumma
vuonna 2023

Yhteiskunnallisten yritysten yhteen laskettu liikevaihto on 10 miljardia euroa, keskimääräinen liikevaihto noin 2 miljoonaa euroa. European Social Enterprise Monitor-tutkimuksen sekä ARVOn selvityksen mukaan jopa 90 prosenttia yhteiskunnallisista yrityksistä haluaisi kasvaa.

Yhteiskunnalliset yritykset liikevaihtoluokittain

Yhteiskunnallisten yritysten neljä tyyppiä

LUT-yliopistossa on kehitetty **European Social Enterprise Monitor-tutkimuksen vastauksiin perustuen työkalu yhteiskunnallisten yritysten tyypittelyyn.**

Tyypittely pohjautuu siihen, miten tärkeinä vastaajat pitivät sosiaalisia vaikutuksia, ympäristövaikutuksia ja taloudellista tuottoa strategisissa liiketoimintapäätöksissään.

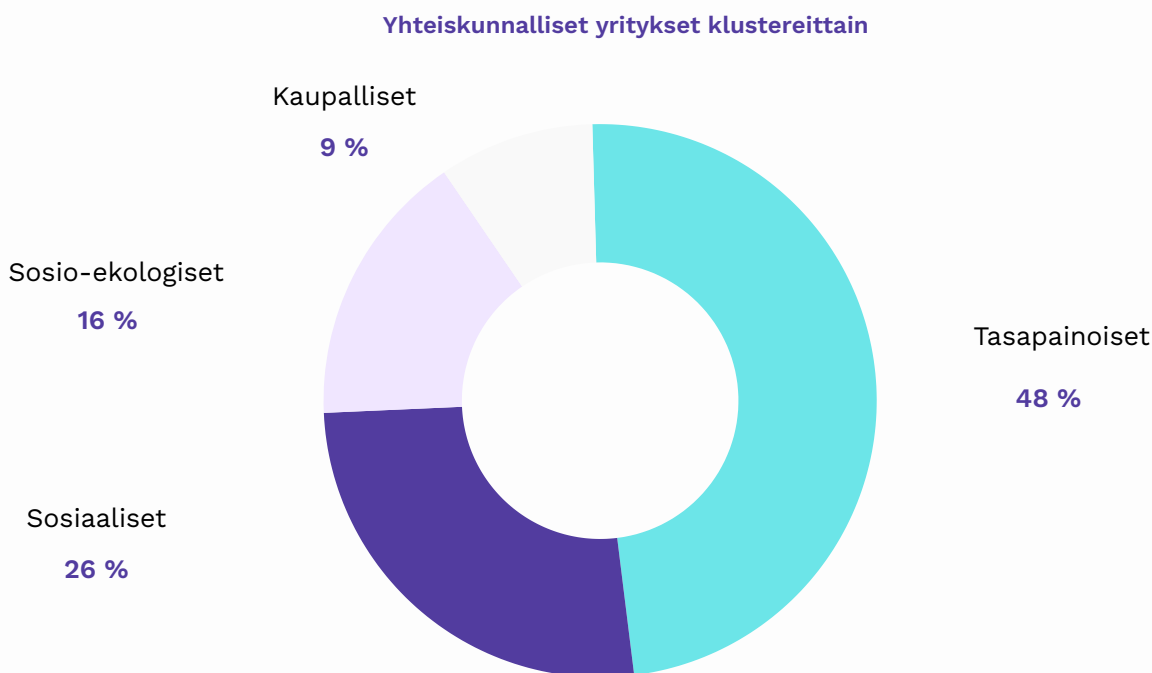
Analyysin tuloksena löydetty ryhmät ovat:

- “tasapainoiset” (48 %)
- “sosiaaliset” (26 %)
- “sosio-ekologiset” (16 %) ja
- “kaupalliset” (9 %).

Suurin osa Suomen yhteiskunnallisista yrityksistä on oikeudelliselta muodoltaan aatteellisia yhdistyksiä (2 354 kpl). Seuraavaksi eniten on osakeyhtiöitä (1 241 kpl), osuuskuntia (713 kpl) ja säätiöitä (384 kpl).

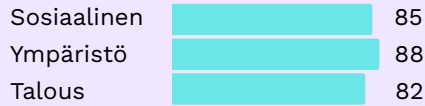
Valtaosa klusterianalyysin pohjana käytetyn tutkimuksen vastaajista edusti osakeyhtiöitä. Sosio-ekologisten klusterissa säätiöiden, yhdistysten ja osuuskuntien osuus oli 50 %, sosiaalisten klusterissa 41 %.

Yksityiset perustajat ovat yleisin omistajataho kaikissa muissa paitsi sosiaalisten klusterissa, jossa julkinen sektori on yleisin omistaja.

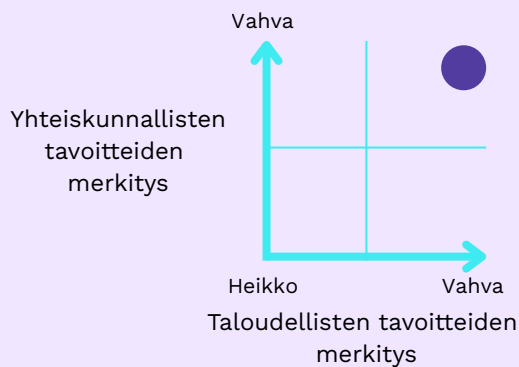

Tasapainoiset (48 % kaikista)

Eri tavoitteiden merkitys päätöksenteossa

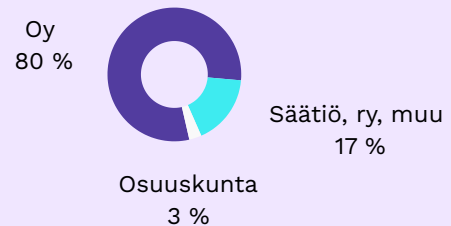
Sijainti hybriditeettikehikossa

Kokeeko olevansa yhteiskunnallinen yritys

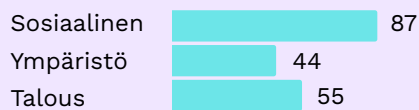
Yhteisömuoto

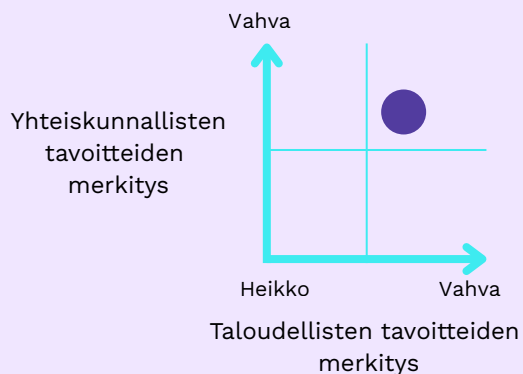
Tasapainoisen profiilin omaavat yhteiskunnalliset yritykset pitävät sosiaalisia ja ympäristötavoitteita sekä taloudellisia tavoitteita kaikkia erittäin tärkeinä.

Sosiaaliset (26 % kaikista)

Eri tavoitteiden merkitys päätöksenteossa

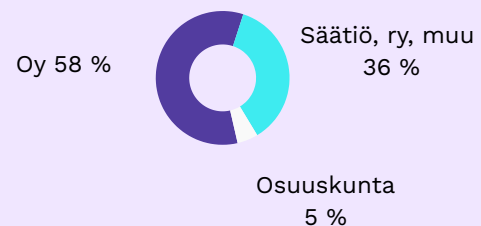
Sijainti hybriditeettikehikossa

Kokeeko olevansa yhteiskunnallinen yritys

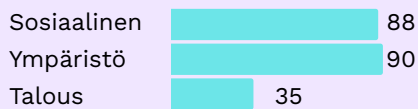
Yhteisömuoto

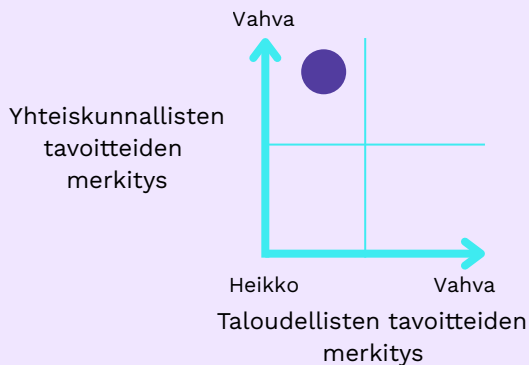
Sosiaaliset-ryhmän yritykset pitävät sosiaalisia tavoitteita erittäin tärkeänä, kun taas ympäristövaikutuksilla tai taloudellisella tuotolla on vain keskimääräistä merkitystä. Valtaosa ryhmään kuuluvista kokee olevansa yhteiskunnallinen yritys.

Sosio-ekologiset (16 % kaikista)

Eri tavoitteiden merkitys päätöksenteossa

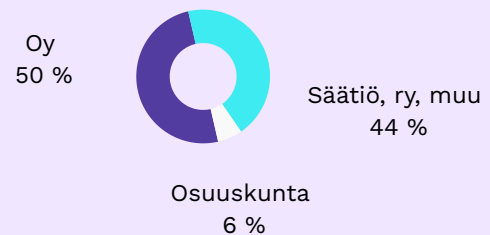
Sijainti hybriditeettikehikossa

Kokeeko olevansa yhteiskunnallinen yritys

Yhtiömuoto

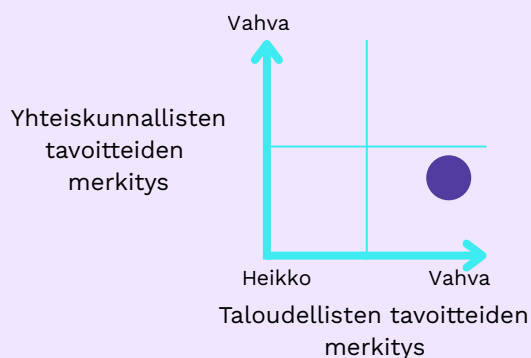
Sosio-ekologisten profiilin yritysten strategisessa päätöksenteossa sekä sosiaalisia että ympäristövaikutuksia pidetään erittäin tärkeänä, mutta taloudellisen tuoton merkitys on vähäinen.

Kaupalliset (9 % kaikista)

Eri tavoitteiden merkitys päätöksenteossa

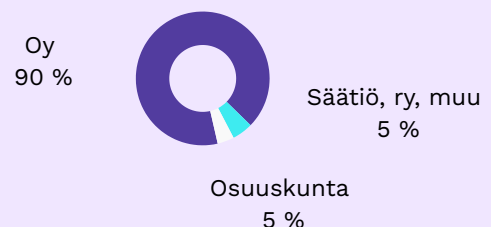
Sijainti hybriditeettikehikossa

Kokeeko olevansa yhteiskunnallinen yritys

Yhteisömuoto

Kaupallisen profiilin yrityksille taloudellisen tuoton tavoitteet ovat hyvin merkittäviä kun taas yhteiskunnallisten vaikutusten merkitys jää selvästi vähäisemmäksi. Tyypin kuulumista yhteiskunnallisten yritysten joukkoon voidaan pitää kyseenalaisena, vaikka ryhmän yritykset on aiemmin sellaisiksi tunnistettu.

Yhteiskunnalliset yritykset ansaitsevat oman oikeudellisen aseman Suomessa

ARVOn tavoitteena on, että

- yhteiskunnalliset yritykset tunnistetaan osaksi yrityskenttää ja niiden erityisluonne ymmärretään.
- yhteiskunnallisille yrityksille luodaan oma asema lainsäädännössä.

Oman oikeudellisen aseman myötä yhteiskunnallisia yrityksiä voitaisiin hyödyntää nykyistä paremmin luotettavana kumppanina julkisen palvelujärjestelmän kehittämisessä, erityisesti sosiaali- ja terveyspalveluissa, työllisyyden tukemisessa sekä koulutusjärjestelmän ja kulttuuripalvelujen kehittämisessä.

Oma oikeudellinen asema parantaisi yhteiskunnallisten yritysten asemaa julkisissa hankinnoissa sekä edistäisi sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestäviä hankintoja. Näin voitaisiin myös kohdistaa verorahoilla tehtäviä hankintoja toimijoille, jotka palauttavat mahdollisen voiton suoraan suomalaisen yhteiskunnan hyväksi.

Oman oikeudellisen aseman myötä voidaan tuottaa luotettavaa tietoa ja tutkimusta yhteiskunnallisista yrityksistä sekä erityisesti niiden vaikuttavuudesta yhteiskunnassa.

ARVO

Tutustu yhteiskunnallisiin yrityksiin:

arvoliitto.fi

